

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.335/2019/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Csák Zsolt, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Székely Ákos, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. október 7.
Az ügy tárgya: bujtogató vétsége
Terhelt(ek): címzetes büntetés-végrehajtási törzssászlós
Elsőfok: Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa
42.(II.)Kb.1704/2016/8., ítélet, tárgyalás, 2017. április
25.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa
6.Kbf.61/2017/9., végzés, nyilvános ülés, 2018.
január 10.
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A bujtogató vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.(II.)Kb.1704/2016/8. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.61/2017/9. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. április 25. napján kihirdetett, és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.61/2017/9. számú végzése folytán 2018. január 10. napján jogerős 42.(II.)Kb.1704/2016/8. számú ítéletével a címzetes büntetés-végrehajtási törzssászlós terheltet bűnösnek mondta ki bujtogató vétségében [Btk. 448. § (1) bekezdés], ezért őt száz

napi tétel, napi tételenként 1.000 forint, összesen 100.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy annak megfizetésére öt hónapi 20.000 forintenkénti részletfizetést engedélyezett, és a meg nem fizetése esetén azt egy napi tétel helyébe lépő egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni, illetve egy havi részlet meg nem fizetése esetén az egész hátralék egy összegben esedékessé válik.

II.

- [2] A jogerős határozatok ellen a terhelt terjesztett elő a Be. 648. § a) és b) pontjára hivatkozva, felülvizsgálati indítványt.
- [3] Eljárásjogi kifogásai szerint:
- [4] - A vád nem volt törvényes, mert a vádirat nem a törvényi tényállásnak megfelelő „elégedetlenséget szít”, hanem az engedetlenséget szít” kifejezést használta a cselekmény leírásakor;
- [5] - Az elsőfokú bíróság iratellenesen idézte **T1** nyomozás során tett vallomását, miáltal az elsőfokú ítélet megalapozatlan;
- [6] - Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a terhelt bizonyítási indítványának **T2** tanúkénti kihallgatását illetően, emiatt elmaradtak a szükséges szembesítések, így az ítélet megalapozatlanná vált;
- [7] - A feljelentés elfogult személy részéről történt, ezért az nem tekinthető törvényesnek, így a nyomozást feljelentés hiányában folytatták le; a feljelentő a feljelentésben még maga jelentette be elfogultságát, de a tárgyaláson úgy nyilatkozott, miszerint elfogulatlan;
- [8] - A vádirat négy tanú tárgyaláson történő kihallgatását indítványozta, és nem tett indítványt arra, hogy a bíróság mely tanú vallomását tegye a tárgyalás anyagává felolvasással; ezért az elsőfokú katonai tanács törvénysértően olvasta fel két tanú vallomását, mivel nem volt ügyészi indítvány, és a tárgyaláson a terhelt és a védő sem tett olyan nyilatkozatot, miszerint e tanú kihallgatását nem tartják szükségesnek.
- [9] Fenti kifogásai mellett a terhelt kifejtette azt is, miszerint a főigazgató főorvos közalkalmazott, ezért nem jogosult parancs kiadására, amit a Központi Nyomozó Főügyészség illetékes osztályvezető katonai ügyészének nyilatkozata is megerősít. **T3** címzetes büntetés-végrehajtási alezredesnek pedig nem volt joga módosítani a főigazgatói intézkedést, ezért az általa elmondottak nem voltak alkalmasak joghatás kiváltására.
- [10] Ezen kívül sérelmezte, hogy a **T3** ellen hamis tanúzásra felhívás miatt pótmagánvádlóként előterjesztett vádindítványát ugyanaz a katonai bíró, illetve bírói tanács utasította el.
- [11] A kifejtettek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján hozzon a törvénynek megfelelő határozatot, és mentse fel.
- [12] A Legfőbb Ügyészség a Be. 657. § (1) bekezdése alapján tett

nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Összességében azt az álláspontot foglalta el, hogy a felülvizsgálati indítvány 2-8. pontjában foglaltak, melyek az ítélet megalapozottságát, a bizonyítékok mikénti értékelését és az indokolási kötelezettséget támadják, a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő tényállás-támadási tilalomnak minősülnek, ezért azok a törvényben kizártak, a terhelt anyagi jogi kifogásaival kapcsolatban pedig az irányadó tényállás tartalmazza mindazokat a tényeket, amelyek alapján a terhelt bűnössége a bujtogatás vétségében megállapítható, így a felülvizsgálati indítvány alaptalan (BF.446/2019/1. szám).

III.

- [13] A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett a 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta a 649. § (2) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.
- [14] A Be. 649. § (5) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - a (6) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.
- [15] A Kúria - e szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője tévesen jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.
- [16] A jogerős ügydöntő határozat meghozatalára, valamint a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (régí Be.) hatálya alatt került sor. 2018. július 1-jén ugyanakkor hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.).
- [17] A Be. 870. § (1) bekezdése alapján az e törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt a törvény másként szabályozza.
- [18] A Be. 868. § (1) bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit - a 868-876. §-ban meghatározott eltérésekkel - a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A felülvizsgálati eljárás tekintetében a törvény ilyen eltérő rendelkezéseket nem tartalmaz, ezért a Kúria az indítványt a 2018. július 1. napján hatályba lépett Be. alapján bírálta el.

- [19] A felülvizsgálati indítvány az eljárási kifogások tekintetében kizárt, a büntető anyagi jog sérelmét állító részében pedig alaptalan.
- [20] A felülvizsgálati eljárás olyan rendkívüli jogorvoslat, amely szigorúan a törvényi előfeltételekhez kötött, a Be. 649. §-ában meghatározott okok köre nem tágítható.
- [21] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A 650. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.
- [22] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárt bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.).
- [23] Ebből következően a felülvizsgálat során nem vizsgálható sem a terhelt, sem a tanúk szavahihetősége, az a kérdés, miszerint az eljárt bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alapossággal folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során milyen esetleges hibát vétettek, mint ahogyan az sem, a védelmi bizonyítási indítványok elutasítása helyénvaló volt-e. Nem kérhető számon, hogy a bíróságok a terhelti védekezést miért vetették el, nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni, és arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.
- [24] Ezzel szemben az indítványozó valójában a bizonyítékok mikénti értékelését, illetve az eljárt bíróságok mérlegelésének és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét, ezen keresztül pedig a tényállás megalapozottságát támadta. A felhozott kifogások egyike sem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés a)-c) és e) pontjában felsorolt felülvizsgálati okok, illetve a 608. § (1) bekezdésében szabályozott hatályon kívül helyezési okok között, ezért azok még az eljárási szabálysértés tényleges megtörténte esetén sem támadhatók felülvizsgálattal.
- [25] E körben a Kúria a következőket jegyzi meg:
- [26] - értelmezhetetlen az a felvetés, miszerint a feljelentés azért nem volt törvényes, mert azt kizárt személy tette meg, mivel a feljelentés megtételekor hatályban volt eljárási törvény szerint bűncselekmény miatt mindenki tehet feljelentést [1998. évi XIX. törvény 171. § (1) bekezdés];
- [27] - az elbíráláskor hatályban volt eljárási törvény nem ismert a bíró

vonatkozásában olyan kizárási okot, amely alapján a pótmagánvádas eljárásban a vádindítvány elutasításáról határozó bíró nem járhatott volna el az eredménytelenül pótmagánvádlóként eljáró személy ellen indított eljárásban;

- [28] - az a kifogás, miszerint a vád azért nem volt törvényes, mert nem az „elégedetlenséget szít” kifejezést tartalmazta, teljes mértékben ellentétes a kialakult ügyészségi és bírói gyakorlattal, miszerint a vádirati tényállásnak nem a különös részi törvényi tényállás jogi fogalmait kell felsorolnia, hanem azokat az eseményeket, melyek alkalmasak az indítványozott cselekmény bíróság általi megállapítására. Ez a feltétel teljesül, ha a tényállás a bűncselekmény tárgyi oldali ismérveit olyan részletességgel tartalmazza, amelyből az alanyi oldal elemeire alapos következtetést lehet vonni (EBH 2015.B.10.);
- [29] - az elsőfokú (és értelemszerűen a másodfokú) bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy mely terhelti bizonyítási indítványnak ad helyt;
- [30] - a további sérelmezett bírósági eljárási cselekmények pedig, ha ténylegesen megtörténtek is, legfeljebb relatív eljárási szabálysértésnek minősülnének, így még az alapeljárásban is a másodfokú bíróság jogköre lenne annak eldöntése, hogy azok súlyát az eljárás egészére nézve miként értékeli.
- [31] Összességében tehát a terhelt a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt felülvizsgálati okot ténylegesen megalapozó körülményt nem jelölt meg.
- [32] Terheltnék a büntető anyagi jogi törvénysértést állító kifogása nem alapos.
- [33] Az irányadó tényállás lényege szerint a terhelt az intézet főigazgatójának intézkedése alapján az ápolási igazgató által a végrehajtásra vonatkozó utasítását sérelmezve, több főápoló-társát arra igyekezett rábírni, hogy az alárendeltségükbe, illetve irányításuk alá tartozó ápolókkal együtt tagadják meg az ápolási igazgató által elrendeltek végrehajtását.
- [34] Mint azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a másodfokú ítélet 3-4. oldalán a vonatkozó jogszabályokat idézve kifejtette, a terhelt állításával szemben a főigazgató főorvossal, mint polgári felettséggel szemben a terhelt beosztott, aki a polgári felettes intézkedését köteles volt végrehajtani. Nem vitásan **T3** bv. alezredes a terhelt szolgálati előjárója volt, akinek a szolgálat ellátására vonatkozó utasítását a terhelt szintén köteles volt végrehajtani.
- [35] A parancs fogalmát direkt módon sem a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (Bvszt.), sem a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) nem határozza meg. A Bvszt. 4. § (2) bekezdés c) pontja alapján azonban az biztosan állítható, hogy a büntetés-végrehajtási szervezetben, mint a többi rendvédelmi szervnél is parancs alatt nem csak a személyi állományt érintő munkáltatói döntést, hanem a

meghatározott tevékenység vagy feladat végrehajtására vonatkozó utasítást is érteni kell.

- [36] A terhelt szolgálati előljárója, **T3** bv. alezredes, a főigazgató főorvos által kiadott, normatív tartalmú intézkedés végrehajtása érdekében szolgálatszervezési utasítást - parancsot - adott. A terhelt ezt sérelmezte oly módon, hogy több társát arra igyekezett rábírni, miszerint a szolgálat előljáró által meghatározott formában történő ellátását tagadják meg.
- [37] A bujtogatás vétségének elkövetési magatartása: „elégedetlenséget szít”. Az elégedetlenség tartalmában érzelmi tényező, amely cselekvésben megnyilvánuló kifejezési formát ölthet, s ez esetben a cselekmény tényállásszerű. Ennek tipikus elkövetési magatartása, hogy az elkövető burkoltan teszi meg romboló hatású nyilatkozatait, vagy elégedetlenség keltésére alkalmas irományokat, gúnyrajzokat ad közre. A cselekmény valós tények közlésével és hangoztatásával is elkövethető, mert azok tendenciózus, helytelen beállítása - részigazságok kidomborítása - is alkalmas lehet elégedetlenség kiváltására [BH 1998.115.].
- [38] A terhelt az előljáró szolgálatszervezésre vonatkozó parancsának megtagadására hívott fel. A terhelt állításával szemben, miszerint az „engedetlenségre szít” elkövetési magatartás nem meríti ki a bujtogatás törvényi tényállását, a Kúria rámutat: a parancs iránti engedetlenségre felhívás más katonák előtt a parancs, az azt kiadó előljáró és a szolgálati rend elleni nyílt fellépés, amely az elégedetlenségre szítás általános, veszélyeztető jellegű magatartásnál sokkal konkrétabb, így az a bujtogatás megállapítására alkalmas.
- [39] Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályukban fenntartotta.

IV.

- [40] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a 458. § (3) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. október 7.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

TóthLné
bíróági tisztviselő